

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 23Tos/106/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3122010942
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Beáta Javorková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2022:3122010942.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Beáty Javorkovej a sudcov JUDr. Michala Antalu a JUDr. Lucie Horvátovej, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 26. októbra 2022 prejednal sťažnosť prokurátora Okresnej prokuratúry Trenčín v trestnej veci odsúdeného

D. U.,
nar. XX.XX.XXXX v J., trvale bytom X. XXX, t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Ilava,

ktorú podal proti uzneseniu Okresného súdu Trenčín sp. zn. 37PP/268/2022 zo dňa 22.08.2022 a takto jednohlasne

rozhodol:

Podľa § 194 ods. 1 písm. a) Tr. por. zrušuje sa napadnuté uznesenie v celom rozsahu a podľa § 66 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. a § 415 ods. 1 Tr. por. sa návrh odsúdeného D. U. o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody uloženého mu trestným rozkazom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom sp. zn. 1T/42/2013 zo dňa 15.03.2013 v spojení s uznesením Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom sp. zn. 1T/42/2013 z 23.02.2016 a z výkonu trestu odňatia slobody uloženého mu rozsudkom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom sp. zn. 15T/99/2018 zo dňa 30.04.2019 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 2To/86/2019 zo dňa 30.07.2019 zamieta.

odôvodnenie:

Trestným rozkazom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom sp. zn. 1T/42/2013 zo dňa 15.03.2013 bol D. U. odsúdený pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Tr. zák. v jednočinnom súbehu s trestným činom výtržníctva podľa § 364 ods. 1 Tr. zák. na trest odňatia slobody v trvaní 1 rok s podmiennečným odkladom výkonu trestu na skúšobnú dobu s probačným dohľadom v trvaní 3 roky a za uloženia povinnosti podrobiť sa v súčasnosti s probačným a mediačným úradníkom programu sociálneho výcviku alebo inému výchovnému programu.

Uznesením Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom sp. zn. 1T/42/2013 zo dňa 26.02.2016 bolo vyslovené jeho neosvedčenie sa v tejto skúšobnej dobe a bol mu nariadený výkon trestu odňatia slobody v trvaní 1 rok so zaradením do ústavu s minimálnym stupňom stráženia.

Rozsudkom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom sp. zn. 15T/99/2018 zo dňa 30.04.2019 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 2To/86/2019 zo dňa 30.07.2019 bol D. U. uznaný vinným pre zločin útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 1 Tr. zák. Pre tento mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 5 rokov so zaradením na výkon trestu do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia a trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá každého druhu v trvaní 1 rok.

Uznesením súdu prvého stupňa bol odsúdený D. podľa § 66 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. v spojení s § 415 ods. 1 Tr. por. podmiennečne prepustený z výkonu vyššie uvedených trestov. Podľa § 68 ods.1 Tr. zák. súd odsúdenému určil skúšobnú dobu 5 rokov, súčasne mu nariadil probačný dohľad vo výmere 3 roky, za uloženia obmedzenia podľa § 51 ods. 3 písm. b) a d) Tr. zák. a povinnosti podľa § 51 ods. 4 písm. i) a k) Tr. zák., spočívajúcich v zákaze požívania alkoholických nápojov a iných návykových látok,

v zákaze vstupu do krčiem, barov, pubov, výčapov a inak označených zariadení určených prevažne na predaj a konzumáciu alkoholických nápojov a v príkaze podrobiť sa liečeniu zo závislosti od návykových látok a zamestnať sa alebo sa preukázateľne o zamestnanie uchádzať.

Proti tomuto uzneseniu podala v zákonnej lehote sťažnosť prokurátorka, ktorú zahlásila do zápisnice o verejnom zasadnutí ihneď po vyhlásení napadnutého uznesenia. V jej písomných dôvodoch uviedla, že podstatnou skutočnosťou je, že odsúdený má bohatú trestnú minulosť, keď bol celkom 9-krát súdne trestaný najmä pre násilnú trestnú činnosť, páchanú aj pod vplyvom alkoholu. Odsúdený je už tretíkrát vo výkone trestu odňatia slobody a v minulosti už bol podmiennečne prepustený. Poukázala na hodnotenie ústavu, z ktorého vyplýva, že odsúdený nebol dôsledný pri dodržiavaní zákonov a nemá absolvovaný základný resocializačný a výchovný vzdelávací program, ktorého cieľom je pripraviť odsúdeného na podmienky vedenia života po podmiennečnom prepustení. Vzhľadom na uvedené navrhla, aby krajský súd uznesenie podľa § 194 ods. 1 písm. b) Tr. por. zrušil.

K sťažnosti sa písomne vyjadril aj odsúdený, pričom vo svojom vyjadrení uviedol, že súd nepresvedčivo odôvodnil svoje rozhodnutie a nezaoberal sa všetkými požiadavkami a právnymi úvahami. Podmiennečným prepustením na slobodu trest odňatia slobody nekončí, pokračuje v skúšobnej dobe. Navrhuje, aby krajský súd uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. Nestotožnil sa s námietkami prokurátorky, pretože vychádzajú z nesprávnych údajov. Vo výkone trestu je druhýkrát. Poukázal na zákon č. 475/2005 Z.z., stanoviská Najvyššieho súdu SR č. 30/1974, 16/2011, 1Tdo/32/2020. Súd nezohľadnil, že v skúšobnej dobe podmiennečného odsúdenia sa už raz osvedčil. Z hodnotenia jeho osoby prevažujú kladné poznatky, poukázal na Ústavu SR, § 66 ods. 1 Tr. zák., § 415 ods. 1 Tr. por. Je si vedomý, že podmiennečné prepustenie nie je nárokovateľné, trestné činy však oľutoval a mrzí ho, že zlyhal. Jeho konaním nedošlo k žiadnej škode, ani k ujme na zdraví, svojím chovaním preukázal polepšenie a pevné predsavzatie viesť riadny život. Má dobré vzťahy s rodinou a vo výkone trestu odňatia slobody sa bezproblémovo správal aj na pracovisku, či ubytovni. Zvládol aj záťažové situácie. Ohľadne neabsolvovania výstupného oddielu skonštatoval, že ide o nový projekt, ktorý je v štádiu pripomienkového konania. Neabsolvoval ho ani celý rad iných odsúdených. Zdôraznil nálezy Ústavného súdu SR č. III.ÚS/2204/2017, II. ÚS/482/2018, III. ÚS/1735/2010. Uviedol, že na slobode bude viesť riadny život a bude si plniť všetky povinnosti. Nikdy sa už nedopusť trestnej činnosti.

Krajský súd v Trenčíne, ako súd nadriadený súdu prvého stupňa primárne zistiac, že podaná sťažnosť je prípustná, bola podaná oprávnenou osobou a v zákonom stanovenej lehote na neverejnom zasadnutí podľa § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, ako aj konanie, ktoré týmto výrokom predchádzalo, a dospel k záveru, že sťažnosť prokurátorky je dôvodná, pretože súd prvého stupňa sa nevysporiadal so všetkými skutočnosťami dôležitými pre svoje rozhodnutie.

Súd prvého stupňa správne procesne postupoval, keď o návrhu odsúdeného o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody rozhodoval na verejnom zasadnutí. Odsúdený tu mal možnosť vyjadriť sa k priebehu svojho výkonu trestu odňatia slobody, ako aj k dôvodom, pre ktoré navrhoval svoje podmiennečné prepustenie.

Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa ďalej vyplýva, že tento sa zaoberal zákonnými podmienkami pre podmiennečné prepustenie podľa § 66 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. Možno prisvedčiť jeho názoru len v tom, že odsúdený spĺňa formálnu podmienku z pohľadu dĺžky doteraz vykonaných trestov odňatia slobody.

Krajský súd sa ale nestotožnil s ďalšími závermi súdu prvého stupňa spočívajúcimi v tom, že u odsúdeného sú splnené obidve materiálne podmienky na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody v podobe polepšenia sa, a očakávania vedenia riadneho života.

V prvom rade je potrebné zdôrazniť, že o výmere trestu, teda aj o dĺžke pôsobenia výchovného účinku tohto trestu na odsúdeného primárne rozhoduje súd, ktorý vydal právoplatný odsudzujúci rozsudok. Na druhej strane ale zákonodarca ustanovil možnosť predčasného podmiennečného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody. Z právnej úpravy tohto inštitútu nepochybne vyplýva, že zákonodarca prezumuje možnosť nápravy páchatel'ov trestných činov v rámci výkonu trestu odňatia slobody do takej miery, že i kratším výkonom tohto trestu, než ho uložil súd v odsudzujúcom rozsudku, je možné pri správnom výchovnom pôsobení a pri naväzujúcom plnení povinností odsúdeného a jeho správaním preukazujúcim polepšenie dosiahnuť výchovný účel trestu, teda nápravu páchatel'a trestného činu, aby sa do budúcnosti už nedopusť trestnej činnosti aj pri jeho pobyte na slobode. Zákonodarca však neurčil povinnosť súdu podmiennečne prepustiť každého odsúdeného (Podľa § 66 ods. 1 Tr. zák. súd môže odsúdeného podmiennečne prepustiť...), ale ponecháva na úvahu súdu na

základe dôkazov posúdiť, či výchovný účel trestu odňatia slobody aj kratšieho trvania zapôsobil na toho ktorého odsúdeného v takom rozsahu, že z hľadiska zabezpečenia ochrany spoločnosti nie je potrebné, aby vykonal celý uložený trest odňatia slobody.

K otázke posudzovania preukázania polepšenia krajský súd považuje za potrebné poukázať tiež na to, že polepšenie je vývojový proces vnútornej premeny páchatelovej osobnosti, ktorý sa navonok prejavuje iba v jeho správaní. Pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení treba práve rozlišovať, kedy je správanie a plnenie povinností vo výkone trestu iba prejavom vonkajšej adaptácie odsúdeného v prostredí ústavu, a kedy ide o známky skutočných zmien osobnosti odsúdeného, ktoré oprávňujú predpokladať, že aj v budúcnosti bude viesť riadny život. Preto správanie odsúdeného vo výkone trestu a plnenie povinností sú síce neopomenuteľnými, nie však jedinými hľadiskami, z ktorých možno usudzovať jeho polepšenie.

Ako vyplýva z hodnotenia vypracovaného ústavom počas doterajšieho výkonu trestu odňatia slobody odsúdený sa síce slušne správal a plnil príkazy a nariadenia na požadovanej úrovni, ale odsúdený doposiaľ neabsolvoval základný resocializačný a výchovný vzdelávací program. Riziko recidívy bolo vyhodnotené ako stredné, resocializačná prognóza ako menej priaznivá.

V rámci výkonu trestu odňatia slobody sa zaobchádzaním rozumie súhrn takých aktivít, ktorých účelom je diferencovaným spôsobom zabezpečiť výkon práv a povinností podľa Zák. č. 475/2005 Z.z. o výkone trestu odňatia slobody, podporovať a rozvíjať zmysel pre zodpovednosť, dodržiavanie zákonov a spoločenských noriem, pozitívne osobnostné vlastnosti a iné. Na splnenie takéhoto účelu sa na odsúdeného vypracúva program zaobchádzania, ktorý ustanovuje cieľavedomé, komplexné a štruktúrované pôsobenie na odsúdeného podľa jeho osobnostných vlastností, odborných vedomostí a stupňa vzdelania v súlade s účelom výkonu trestu.

Prijatie a pozitívny vzťah odsúdeného k programu zaobchádzania je základným predpokladom účinnosti trestu. V prípade odsúdeného D. U. je ale potrebné konštatovať, že podľa hodnotenia ústavu na výkon trestu síce neboli u neho zistené žiadne závažné porušenia v správaní, ale ciele programu zaobchádzania plnil len čiastočne v časti edukácie, dokonca sa vyskytol nedostatok v dodržiavaní zákonov. Krajský súd považuje za významnú skutočnosť, že odsúdený neabsolvovaním základného resocializačného programu, ktorého cieľom je pripraviť odsúdeného na život po výkone trestu, tak nie je dostatočne pripravený na podmienky po prepustení z výkonu trestu.

Zmyslom podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je, aby za dobré správanie, prípadne za dobrú prácu vo výkone trestu, bol páchatel automaticky prepustený po odpykaní stanovenej doby na slobodu, bez zreteľa na to, aká je prognóza jeho ďalšieho správania. Podmiennečné prepustenie je totiž na mieste len v tom prípade, ak vzhľadom ku všetkým okolnostiam, ktoré môžu mať v tomto smere význam je odôvodnený predpoklad, že odsúdený povedie aj na slobode riadny život, a že tu nie je pre spoločnosť príliš veľké riziko recidívy. Takou okolnosťou, ktorá má pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení význam je aj predchádzajúci spôsob života odsúdeného vrátane jeho trestnej minulosti. Posúdenie otázky prípadnej recidívy je svojím spôsobom vždy len predpokladom vysloveným s väčšou či menšou mierou pravdepodobnosti, pričom súd je vždy odkázaný na objektívne okolnosti, medzi ktoré je nutné považovať i doterajšie sklony odsúdeného k páchaniu trestnej činnosti.

Krajský súd považuje nápravu odsúdeného D. U. za sťažujúcu. Takýto záver vyplynul z vyhodnotenia osoby odsúdeného, ako aj charakteru a spôsobu závažnej trestnej činnosti, pre ktorú sa aktuálne nachádza vo výkone trestu odňatia slobody. Hoci odsúdený bol doposiaľ až deväťkrát súdne trestaný, nachádza sa opätovne vo výkone trestu odňatia slobody, pričom už bol aj z výkonu trestu podmiennečne prepustený. Z uvedeného je zrejme, že si nezobral z minulosti potrebné ponaučenie, a v páchaní trestnej činnosti ho neodradila ani jeho vlastná osobná skúsenosť s výkonom trestu odňatia slobody, pretože sa opakovane dopúšťal trestnej činnosti. Ako vyplýva z preskúmania spisového materiálu odsúdený je osobou so sklonmi k páchaniu závažnej násilnej trestnej činnosti. Je preto možné ustáliť, že skôr uložené tresty vôbec nespĺnili svoj prevýchovný účel, a nevedli ho k vedeniu riadneho života. Odsúdený tak nevyužil „šancu“ preukázať, že výkon trestu odňatia slobody u neho nie je potrebný. Preto sa javí pôsobenie na jeho prevýchovu len plynutím skúšobnej doby, prípadne aj s nariadením probačného dohľadu nad jeho správaním s uložením obmedzení a povinností v skúšobnej dobe ako nedostatočné. V jeho neprospech svedčí aj ústavom konštatované vysoké riziko recidívy trestnej činnosti a jeho nepriaznivá resocializačná prognóza.

Predchádzajúci spôsob života odsúdeného spolu s vyššie uvedenými okolnosťami tak podľa názoru krajského súdu nedávajú dostatočnú záruku, že jeho protiprávne konanie sa už nebude opakovať. Aj preto sa krajskému súdu javí riziko jeho recidívy ako veľmi pravdepodobné a stotožnil sa so záverom uvedeným v hodnotení ústavu, ktorý neodporučil podmiennečné prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody.

Účelom trestu je aj ochrana spoločnosti pred páchatelom trestnej činnosti a trest má odrádzať aj ostatných členov spoločnosti od páchania trestných činov. Je preto v záujme dovŕšenia nápravy odsúdeného a splnenia účelu nariadeného trestu odňatia slobody, aby ho ďalej vykonával tak, ako to navrhol aj riaditeľ ústavu na výkon trestu.

Z takto rozvedených dôvodov preto rozhodol krajský súd tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia, keď odsúdený nespĺňal dve z troch zákonných podmienok na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu zákon nepripúšťa žiadny ďalší riadny opravný prostriedok.